

Kehitysyhteistyömäärärahat Suomessa vaalikaudella 1999-2003

Juha Rekola

1999
2003

Kehitysyhteistyömäärärahat Suomessa vaalikaudella 1999-2003

Juha Rekola

1999
2003

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
LÄHTÖTILANNE: AHON JA LIPPONEN YKKÖSEN PERINTÖ	5
MAALISKUU 1999: VAALIASETELMAT JA -PUHEET	6
VAALIKAUDEN KRONOLOGIA	8
TÄRKEIMPIÄ TRENDJÄ, TAPAHTUMIA JA KANNANOTTOJA	18
KV-yhteisö Tasavallan Presidentti Eduskunta Puolueet SDP Kokoomus Vasemmistoliitto Vihreät RKP Keskusta Kristilliset/Kristillisdemokraatit Muut Kansalaisjärjestökenttä Tiedotusvälineet	
HUOMIOITA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	25

Johdanto

Kehitysyhteistyömäärärahojen romahdus Suomessa laman jälkeen osui yhteen aivan uudenlaisen maailman- ja sisäpoliittisen tilanteen kanssa. Kylmän sodan päättyminen ja globalisaatiokehityksen huimat harppaukset 1990-luvun aikana sekä Suomen liittyminen Euroopan unioniin ja integroituminen sen kautta ”läntisiin” poliittisiin ja taloudellisiin rakenteisiin ovat mullistaneet Suomen kehitysyhteistyöpolitiikan myös sisällöllisesti. Merkittävin viiteryhmä eivät ole enää Pohjoismaat vaan EU. Suomi myös näkee itsensä kehitysyhteistyössä osana laajempaa länsimaista poliittista kokonaisuutta pikemminkin kuin kansallisvaltiona.

Lipposen kahden hallituksen aikana on hyväksytty kehitysyhteistyötä koskevia merkittäviä linjauksia vuosina 1996 ja 1998 sekä vuonna 2001 periaatepäätös tavoitteiden toiminnallistamisesta. Nämä ovat fokusoineet kehitysyhteistyöpolitiikkaamme kolmeen perustavoitteeseen: köyhyyden vähentämiseen, ympäristöuhkien torjumiseen sekä tasa-arvon, kansanvallan ja ihmisoikeuksien edistämiseen.

Kehitysyhteistyö on selväsanaisesti valjastettu Suomen ulkopolitiikan palvelukseen ja sen koherenssia muiden ulkopolitiikan instrumenttien kanssa on pyritty parantamaan. Koko tämä konsepti perustuu ajatteluun, että Suomen ja kehitysmaiden edut ovat loppujen lopuksi yhtenevät. Suomen kehitysyhteistyön päämäärien ja tavoitteiden konkreettisempi jatkopohdinta on kuitenkin edelleen välttämätöntä.

Ulkopolitiikkamme on viime vuosina, erityisesti Yhdysvaltain viime presidentinvaa-

lien jälkeen, korostanut multilateralismia ja YK-järjestelmän merkitystä. Monenkeskisessä kehitysyhteistyössä tämä näkyy vuoden 2001 toiminnallistamis päätöksen linjauksena, jonka mukaan tavoitteista ja politiikan linjoista on päätettävä YK:ssa ja kansainvälisten rahoituslaitosten tehtävä on toteuttaa sovittua politiikkaa. Päätös ryhtyä tekemään pitkäaikaisia rahoitussitoumuksia myös YK-järjestöjen kanssa parantaa näiden järjestöjen asemaa Suomen kehitysyhteistyössä myös käytännössä. Suomen kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä on vallinnut tietty jännite avun maantieteellisen keskittämisen ja hajauttamisen välillä. Viime vuosina Suomen apu on ollut erittäin hajautettua eli ”joustavaa”: sitä on ripoteltu ympäri maailmaa pitkälle poliittisiin perusteisiin. Yksi vuoden 2001 toiminnallistamis päätöksen suurista ansioista on, että se suuntaa apua taas suurempaan keskittämiseen. Apu luvataan keskittää pitkäaikaisiin yhteistyömaihin, jotka jaotellaan eri luokkiin: suosikkimaat (Mosambik, Vietnam), business as usual –maat (Tansania, Etiopia, Nepal), tarkkailuokalle määrätty (Kenia, Nicaragua, Sambia), ja listalle ehkä nousevat kandidaattijäsenet (Burkina Faso, Honduras). Pitkäaikaisen kumppanuuden ehdoiksi on määritelty on kyseisen maan avun tarve (köyhyys), sen kehitystahto, Suomen avunantokyky sekä avun tuloksellisuuden edellytykset.

Vähiten kehittyneiden maiden osuus Suomen kehitysavusta laski 1990-luvulla roimasti. Kun Suomi kohdisti koko avustaan 1980-luvun alkupuolella reilut 40 prosenttia vähiten kehittyneille maille, on osuus vakiintunut 1990-luvun viimeisinä vuosina

25 prosentin tietämille. Bruttokansantulo-osuuksina mitattuna on Suomen apu vähiten kehittyneille maille laskenut vuoden 1990 0,23 prosentista viime vuosien 0,08 prosenttiin. Asia nousi esille keväällä 2001 YK:n vähiten kehittyneiden maiden kehitystä pohittineen LDC-huippukokouksen yhteydessä ja tilanteeseen on lupailtu korjausta.

Hallituksen vuoden 2001 toiminnallistamispäätöksessä määritellään yhteistyömaat ja niiden valintakriteerit aika tarkkaan. Määrittelemättä jää mille aloille (sektoreille) yhteistyö keskittyy.

Lipposen hallitusten aikana panostus sosiaaliseen kehitykseen on korostunut ja näkyvä tilastoissakin vv 1995-1999 nousuna 21,5 prosentista 34,2 prosenttiin kahdenvälisestä avusta.

Kansalaisyhteiskunnan osallistumista ja kansalaisjärjestöjen toimintaa on Lipposen hallitusten aikana kehitysyhteistyöpolitiikassa rohkaistu ja uusia yhteistyömuotoja on kehitelty. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle on pysynyt vuonna 1996 asetetussa tavoitehaarukassa.

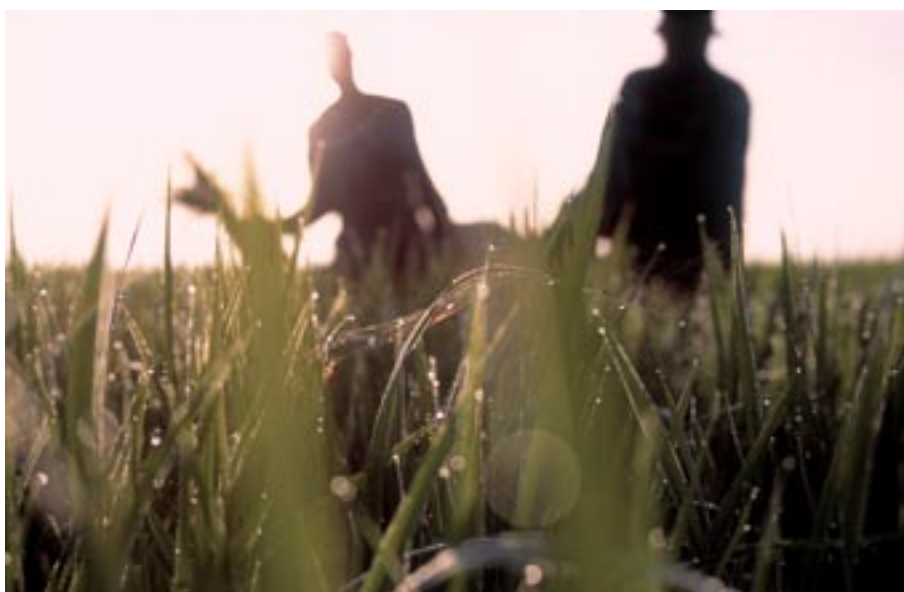
Yksi toiminnallistamispäätöksen huolestuttavia piirteitä on suunta korkotukilainojen

käytön lisäämiseen, kun niistä on aiemmin pyritty pikemminkin pois päin OECD:n arvioitua tämän toiminnan kelvottomaksi kehitysyhteistyöksi ja tehottomaksi vienninedistämiseksi.

Tämän raportin tarkoitus ei kuitenkaan ole arvioida Suomen kehitysyhteistyön sisällöllistä kehitystä tämän syvällisemmin.

Suomen kehitysyhteistyön suurin yksittäinen ongelma tällä hetkellä on, että hyvätkin linjapäätökset jäävät iskuiksi ilmaan, ellei kehitysyhteistyövaroja käännetä selkeästi uudelle nousu-uralle. Tämä raportti pyrkii pureutumaan tähän kehitysyhteistyöpolitiikan yhteen ydinkysymykseen.

Kehitysmaatutkimuksen professori Juhani Koposen sanoin: ”kehitysyhteistyö on rationaalinen, hyvätarkoittava interventioyrittäminen epärationaalisessa, raadollisessa maailmassa. Se tuskin voi koskaan toimia niin kuin sen ideaalisesti pitäisi; se on väkisin täynnä ongelmia ja ristiriitoja, tai ainakaan siltä ei voida odottaa ongelmattomuutta ja ristiriidattomuutta. Mutta ongelmat ja ristiriidat ovat ratkaisemista varten; ne eivät tarjoa syytä kehitysyhteistyöstä luopumiseen.”

Lähtötilanne:

Ahon ja Lipponen ykkösen perintö

Eduskuntavaaleihin 1999 menttiin tilanteessa, jossa 1990-luvun alun lamasta oli toivuttu, mutta Ahon hallituksen lamanhoidon nimissä “väliaikaisesti” romauttamat kehitysyhteistyömäärärahat olivat edelleen aallonpohjassa.¹

Vaalien jälkeen valtaan noussut Paavo Lipposen laajapohjainen sateenkaarihallitus oli kirjoittanut ohjelmassaan huhtikuussa 1995, että “kehitysyhteistyövarojen bruttokansantuoteosuutta nostetaan taloudellisen tilanteen niin salliessa”.

Hallitus oli hyväksynyt kehitysyhteistyölle entisen ulkoministeri Pertti Paasion valmisteleman periaatepäätöksen syksyllä 1996. Siinä määriteltiin kehitysyhteistyön tavoitteiksi köyhyden vähentäminen ja ympäristöä huomioivan kestävä kehityksen sekä ihmisoikeuksien, tasa-arvon, demokratian ja hyvän hallinnon edistäminen.

Periaatepäätöksessä oli todettu, että “hallitus asettaa tavoitteeksi kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämisen niin, että 0,4 prosentin BKTL-taso saavutettaisiin vuonna 2000. Kansallisena tavoitteena säilytetään edelleen 0,7 prosentin taso.” Selvitysmies Paasio oli alunperin esittänyt aikataulua, jonka mukaan tuo 0,7 prosentin taso olisi asetettu tavoitteeksi vuonna 2007, mutta konkreettinen aikataulu hyväksyttiin vain välitavoitteelle 0,4 prosenttia BKTL:sta.

Tuota välitavoitettakaan ei koskaan saavutettu. Määrärahat kasvoivat Lipposen ykköshallituksen aikana markkamääräisesti jonkin verran vuosittain, mutta nopean talouskasvun oloissa BKTL-taso kääntyi tuon

päätöksen jälkeen – ironista kyllä – uudelleen laskuun. Vuonna 2000 kehitysyhteistyön maksatukset olivat 0,4 prosentin sijasta 0,31 prosenttia bruttokansantulosta, jopa EU:n keskiarvon alapuolella.

Kehitysyhteistyöministeri Pekka Haavisto keskittyikin sisältökysymyksiin. Lokakuussa 1998 hyväksytyssä Suomen kehitysmaapolitiikan linjauksessa pyrittiin saamaan eri toimintamuodot, ulko- ja turvallisuuspolitiikka, kauppapolitiikka ja kehitysyhteistyö, pelamaan samaa peliä yhdessä ja samaan maaliin.

Sisällöllisesti Lipposen ykköshallituksen kaudella saatiin aikaan joitain myönteisiä uudistuksia ja koherenssia. EU-jäsenyys toi omat lisänsä kehitysyhteistyöhönkin. Kahdenvälisessä työssä suuret infrastruktuurihankkeet jäivät vähemmälle ja niiden sijaan panostettiin enemmän koulutus-, terveys- ja sosiaalialan hankkeisiin sekä ympäristönsuojeluun. Korkotukea alettiin katsoa kriittisesti ja kansalaisjärjestöjen tuen osuus määrärahoista nousi jonkin verran.

Sinänsä kehitysyhteistyöllä ei juurikaan ollut julkisia poliittisia vastustajia. Varsinainen ongelma oli ilmeisesti ollut siinä, että periaatteelliset tavoitteet ovat konkreettisesti tilanteessa (vuosittaisessa budjettiriihessä) muuttuneet liian suuriksi rahasummiksi ja kehitysyhteistyö oli joutunut siihen jonoon, johon oli sijoitettu kaikki muutkin ”hyvät asiat joihin ei ole varaa”. Kunakin vuonna kehitysyhteistyömäärärahat olivat kuitenkin esillä melko vahvasti, pöydällä budjettiriihessä viimeiseen asti.

¹ Kuvaus Suomen kehitysyhteistyön alasajosta löytyy kirjasta Juha Rekola: *0,28% itsekkyyden asteikolla*, Like 1994.

Maaliskuu 1999:

Vaaliasetelmat ja -puheet

Kepa nosti eduskuntavaalien alla keskusteluun kolme aihetta: 1) Kehitysyhteistyömäärärahojen kasvattamisen, 2) kehitysmaiden velkojen mitätöinnin/Jubilee 2000 kampanjan ja 3) Tobinin veron.

Turhautuneena BKTL-osuuden stagnaatioon edellisellä hallituskaudella Kepa esitti että prosentuaalisten välitavoitteiden sijasta tulevan hallituksen pitäisi sitoutua selkeään 250 miljoonan markan vuosittaiseen markkamääräiseen kasvuohjelmaan koko vaalikaudeksi. Tämä olisi nostanut kehitysyhteistyön neljässä vuodessa senhetkisestä reilusta kahdesta miljardista markasta reiluun kolmeen miljardiin. Tämänkin jälkeen olisi matkaa vuoden 1991 lukuihin, jolloin Suomi olipitkällä työllä saavuttanut YK:n suosituksen, käyttänyt n. 3,7 miljardia kehitysyhteistyöhön ja päässyt 0,8 prosenttiin BKT:sta. Varovaisen talouskasvu-arvion mukaan esitetty noin 3,3 miljardia markkaa vuonna 2003 olisi ollut vain runsaat 0,4 prosenttia BKT:stä.

Kepan julkaiseman Kumppani aikakauslehden 1/99 vaaligallupissa puolueet vakuuttelivat enemmän tai vähemmän varovaisesti tukeaan kehitysyhteistyömäärärahojen lisäykselle. Köyhimpien maiden velkojen mitätöinnillekin löytyisi kannatusta, kunhan maat sitoutuisivat käyttämään säästävät rahat "oikein".²

Ulkoministeriön kehitysyhteistyösasto julkisti vaalien alla 10.3.1999 mielipidemittauksen, jonka tuloksen Helsingin Sanomien toimittaja tiivistä kuulumaan: "Suomalaisen enemmistö tukee kehitysyhteistyötä vaikei tiedä siitä juuri mitään." Kokonaista

87 prosenttia vastaajista oli valmis nostamaan määrärahojen tasoa tai vähintään säilyttämään sen ennallaan, vaikka puolet vastaajista kuvitteli että taso on jo vähintään 0,7 prosenttia bruttokansantulosta.

Kepan vaalipaneelissa 13.3. puolueiden kärkikaartiin kuuluvien ehdokkaiden vastaukset eivät juuri yllättäneet kansalaisjärjestökenttää. Keskustan Matti Vanhanen lupasi että jos talous kasvaa, liikkumavaraa löytyy ja kokoomuksen Antvuori kaipasi arvokeskustelua tulevan vuosituhanen haasteista. Vihreiden Osmo Soininvaaran mukaan Kepan tavoite oli realistinen ja "sen pitäisi olla täysin toteutettavissa". Kristillisten Minna Kalliomaan mukaan puolueessa on valmiutta sitoutua tähän tavoitteeseen.

Sanoessaan että "kyllä käy", Rkp:n Eva Biaudet huomautti että Kepankin tavoitteet olivat aika vaatimattomat ja halusi pitää kiinni prosenttiosuuksista laskutavassa. Vasemmistoliiton Suvi-Anne Siimes ja SDP:n Erkki Tuomioja puhuivat lähes yhdellä suulla sanoessaan, että kummallakaan ei ole vaikeuksia sitoutua Kepan tavoitteeseen omasta eikä puolueen puolesta. Kumpikin muistutti, että "onkin sitten aivan toinen asia, mitä reaali maailmassa tapahtuu". Tuomioja peräsi valtiovarainministeriön tukea ja Siimes halusi puida asiaa hallitusohjelmaneuvoittelussa.

Väittelykierroksen jälkeen näiden ehdokkaiden yhteinen johtopäätös oli selvä: tavoitteen toteutumisessa olennainen on hallitusohjelma ja siihen tämä konkreettinen määrärahojen kasvutavoite pitäisi saada kirjattua.

² katso Kumppani 1/99 tai http://www.kepa.fi/kumppani_vanha/99_1/jutut/gallup.html

Hallitusohjelma

Eduskuntavaalien 21.3.1999 suurimmaksi voittajaksi nousi Kokoomus, joka lisäsi ääniosuuttaan 3,1 prosenttiyksiköllä ja sai koko maan äänistä 21 prosenttia. Vaalien toinen voittaja oli oppositiopuolue Keskusta. SDP:stä tuli edelleen maan suurin puolue, vaikka se menettikin paljon äänistään edellisiin vaaleihin verrattuna. Äänestysprosentti oli ennätysalhainen 68,3.

Ympäristö- ja kehitysyhteistyöministeri Pekka Haavisto putosi eduskunnasta hävittyään niukasti vihreiden viimeisen paikan Helsingissä Anni Sinnemäelle.

Vanhan pohjan varaan rakentuvan sateenkaarihallituksen valmistelu alkoi heti vaaleja seuraavana päivänä. Hallitusohjelmassa kehityskaapolitiikkaa käsiteltiin vain vähän. Kuitenkin Kepan kaikki kolme teemaa olivat mukana.

Kehitysyhteistyöstä todettiin: ”Hallituksen kehitysyhteistyöpolitiikan tavoitteena on vahvistaa kehitysmaiden valmiuksia hyvinvoinnin ja turvallisuuden parantamiseksi ja konfliktien ehkäisemiseksi. Hallitus harjoittaa kokonaisvaltaista politiikkaa köyhyyden vähentämiseksi, yleismaailmallisten ympäristöuhkien torjumiseksi sekä tasa-arvon, kansanvallan ja ihmisoikeuksien edistämiseksi kehitysmaissa. Hallitus nostaa kehitysyhteistyövaroja lisärahoituksella ja tavoittelee Yhdistyneiden kansakuntien asettaman suosituksen mukaista tasoa taloudellisen tilanteen niin salliessa.”

Ohjelmatekstin lisäksi hallituksen kerrottiin sopineen, että määrärahat pidetään sellaisella tasolla, ettei BKT-prosentti putoa nykyisen 0,34 prosentin alle. Yleistavoitteet todettiin kansalaisjärjestöissä mukiinmeneviksi, määrälliset tavoitteet puolestaan olivat selkeä pettymys.

Muista teemoista hallitusohjelman mukaan Suomi osallistuu kaikkien köyhimpien maiden velkaongelman ratkaisuun. Aivan neuvottelujen loppumetreillä hallitusohjelmaan muotoiltiin myös tuki ylivoimaisten velkojen mitätöimistä vaativalle kansainväliselle Jubilee 2000 –kampanjalle.

Lisäksi Kansainvälisten yhteistyöjärjestöjen avoimuutta on lisättävä ja niiden kykyä vastata vapaiden pääomaliikkeiden synnyttämään epävakauteen ja globalisaationa haasteisiin on vahvistettava. Tässä tarkoituksessa on selvitettävä esimerkiksi lyhyiden, spekulatiivisten pääomaliikkeiden aiheuttamien häiriöiden torjuntaan tähtäävien, kattavasti toimeenpantavien kansainvälisten järjestelmien käyttöönottoa. Vaikka Tobinin veroa ei tässä suoraan mainita, tätä hallitusohjelman kohtaa on yleisesti pidetty nimenomaan Tobin-pykälänä.

Paavo Lipposen toinen hallitus astui virkaansa 15.4.1999. Valtiovarainministerinä oli Sauli Niinistö, ulkoministerinä Tarja Halonen, Kauppa- ja teollisuusministerinä Erkki Tuomioja, Kehitysyhteistyö- ja ympäristöministerinä Satu Hassi ja ulkomaankauppaministerinä Kimmo Sasi.

Vaalikauden kronologia

1999

Kesäkuun EU-vaaleissa kehitysyhteistyökysymykset eivät juuri olleet esillä. Kaikki puolueet menettivät ääniä. EU-puheenjohtajuuskausi 1.7.-31.12.1999 leimasi hallituksen ja erityisesti UM:n ministereiden toimintaa koko vuoden ajan.

Budjetin 2000 valmistelu oli uuden hallituksen ensimmäisiä tehtäviä. Keva nosti esiin kolme asiaa: 1) Hallitus oli itse päättänyt, että alle 0,34 prosentin BKTL-osuuden ei mennä, mikä vaatisi vähintään parin sadan miljoonan markan lisäystä vuoden 1999 kehy-rahoihin; 2) Kosovon jälleenrakennusta ei saa rahoittaa olemassaolevasta kehitysavusta (Suomessa eikä EU:n tasolla), vaan sen on faktisesti oltava lisärahoitusta; 3) Periaatepäätöksen mukaisesti kansalaisjärjestöjen tuen osuutta kehitysyhteistyöstä tulisi edelleen kasvattaa kohti tavoitteeksi asetettua 15 prosenttia.

Vuodelle 2000 kehitysyhteistyömäärärahoja esitettiin 2504,3 miljoonaa markkaa, jossa oli lisäystä vuoteen 1999 verrattuna 141,2 miljoonaa markkaa. Bruttokansantuoteosuuden arvioitiin virallisesti vastaavan 0,34 prosenttia eli olevan samalla tasolla kuin kuluvana vuonna.

Käytännöllisesti katsoen koko kehitysyhteistyömäärärahojen lisäys varattiin Kosovon ja Länsi-Balkanin jälleenrakennustyöhön, eli muu varsinainen kehitysyhteistyö jäädytettiin senhetkisel tasolle. Hallituksen esityksessä myös kansalaisjärjestöjen tuen osuus kehitysyhteistyön kokonaisuudesta

olisi yllättäen kääntynyt jälleen laskuun.

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta huomautti heti, että lisäys ei toteuta valtioneuvoston periaatepäätöksessä syyskuussa 1996 asetettua tavoitetta saavuttaa 0,4 prosentin BKT-osuus vuonna 2000. UaV ja VaV pitivät lausunnoissaan tärkeänä, että kehitysyhteistyömäärärahojen bruttokansantuoteosuuden kasvu tavoittaa mahdollisimman pian vuonna 1996 asetetut tavoitteet.

Valiokunta piti myös tärkeänä kansalaisjärjestötuen kasvattamista valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiselle tasolle. Lopujen lopuksi eduskunta joulukuussa korjasi ongelmista pienimmän ja siirsi maittain kohdentamattomasta kehitysyhteistyöstä 20 miljoonaa markkaa kansalaisjärjestöjen momentille.

Presidentinvaali

Presidentinvaalikampanja alkoi jo syyspuolella 1999. Martti Ahtisaari oli ilmoittanut, ettei halua ehdokkaaksi uudelle kaudelle ja SDP:n jäsenäänestyksen oli voittanut näytöstyylisiin ulkoministeri Tarja Halonen. RKP:n Elisabeth Rehnin ja Kokoomuksen Riitta Uosukaisen johdettua syksyn ajan vuorollaan gallupkyselyitä ”tätien sota” muuttui vaalien lähestyessä Tarja Halosen ja Keskustan Esko Ahon kaksinkamppailuksi. Vihreiden Heidi Hautala keräsi runsaasti tukea ja sympatiaa, mutta ei varsinaista ääniksi muutettavaa kannatusta. Kehitysmaapolitiikan teemat loistivat poissaolollaan vaalikamppailussa. Kumppani-lehden presidenttigallupissa³ kaikki ehdokkaat

³ <http://www.kepa.fi/kumppani/>

tukivat eriasteisesti kehitysyhteistyömäärärahojen nostamista. Halonen piti silloista tasoa alimpana ponnahduslautana kohti 0,7 prosenttia ja otti esille kansalaisjärjestöjen tuen osuuden. Ahon mielestä jo pelkästään kehityskaupoliittikan uskottavuuden nimissä kasvua pitäisi saada aikaiseksi ja peräänkuullutti realistista ohjelmaa, jolla tämä kehitys saadaan liikkeelle. Rehn antoi tukensa määrärahojen nousulle 0,7 prosenttiin, Uosukainen valitteli että suosituksia ei ole saavutettu ja piti 0,3 prosentin tasoa hyvänä eurooppalaisena. Hautala oli valmis ohjaamaan Suomen vankan talouskasvun tuottoa kehitysmäärärahojen kasvattamiseen lähemmäs 1 prosentin BKTL-tasoa.

2000

Tarja Halonen valittiin vaalien toisella kierroksella 6.2.2000 presidentiksi 51,6 prosentin äänisaalilla. Ulkoministeriksi siirtyi Erkki Tuomioja. Syyskuussa presidentti Halonen jo johti puhetta YK:n Millenium-huippukokouksessa yhdessä Namibian presidentin Sam Nujoman kanssa. Huippukokouksen hyväksymä vuosituhat-julistus ja sen tavoite köyhyyden puolittamisesta edellyttävät myös Suomelta oman kehitysyhteistyön lisäämistä ja parantamista.

Vaatimukset kehitysyhteistyömäärärahojen nostamiseksi alkoivat kevään aikana saada parempaa pontta. Kepan 15-vuotisjuhlien 4.3.2000 yhteydessä marraskuussa valittu uusi puheenjohtaja Jorma Kukkonen esitti voimakkaan vetoamuksen puoluerajojen ja hallituskausien yli menevästä sopimuksesta, jolla Suomen kehitysyhteistyömäärärahat palautettaisiin 0,7 prosenttiin BKTL:sta tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. Yleisönosastokirjoittelu sai jonkin verran huomiota.

Ulkoministeriön kehitysyhteistyöosasto vietti toukokuussa Ihminen ja kehitys –tapahtuman yhteydessä 35-vuotisjuhliin ja julkaisi mielipidetutkimuksen, jonka mukaan peräti 45 prosenttia suomalaisista haluaisi nostaa kehitysyhteistyövaroja nykyiseltä tasolta. Helsingin Sanomat julkaisi perään pääkirjoituksen ”Apu ei nosta Afrikkaa”, jossa haluttiin avata keskustelua ja perättiin laajaa poliittista selvitystä kehitysavun päämääristä

ja toteutustavoista. Suomenmaa peräsi samaa pääkirjoituksessaan ”Kehitysavusta pitää voida keskustella”.

Kehysriihestä ratkaiseva areena

Vuoden 2001 budjetin valmisteluissa hallitus teki uuden siirron. Se päätti budjettikurin nimissä antaa jo keväällä eduskunnalle tiedonannon menokehyksistä 2001-2004. Tästä kehyspäätöksestä tuli olennainen myös kehitysyhteistyöbudjetin kannalta, koska pyrkimys oli, että siihen ei muutoksia enää eduskunnassa tehtäisi.

Maaliskuussa Kepa kehotti hallitusryhmiä valmistelemaan kehyspäätöstä ja 2001 budjettia siten, että hallituksen oma vähimmäistavoite 0,34 prosenttia toteutuu ja esitti hallitus- ja oppositiorajojen yli periaatesopimusta tavoitteena määrärahojen nostaminen 0,7 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä.

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta oli jo lokakuussa 1999 pyytänyt hallitukselta selvitystä aikataulusta, jolla kehitysyhteistyömäärärahojen kasvu tavoittaisi mahdollisimman pian vuonna 1996 asetetut tavoitteet. UM esitti 16.3. vastauksena vaihtoehtoisia skenaarioita, joissa totesi, että pitkälläkin aikavälillä 0,7 prosentin taso edellyttää mahdollisimman aikaisin aloitettua tasaisen ja vahvan nousun kautta. Eritellessään skenaarioita kehitysyhteistyöministeri Satu Hassi pelkäsi, että mikäli BKTL-osuutta ei nosteta nykyisen hallituksen kaudella, jäädään tavoitteista jälkeen niin paljon että eron umpeen kurominen voi olla myöhemmin vaikeaa.

Hallituksen 21.3. antamassa kehystiedonannossa ei suoraan määritelty kehitysyhteistyön määrää tai BKTL-osuutta. Ulkoministeriön yleinen budjettikehys kasvoi runsaat sata miljoonaa markkaa vuodessa, joka kokonaankaan kehitysyhteistyöhön käytettynä ei riittäisi nostamaan sen BKTL-osuutta edes yli 0,35 prosentin vaalikauden loppuun mennessä.

Välittömästi tiedonannon jälkeen Kepa lähestyi eduskuntaryhmiä ja esitti että jos ei kerran hallitus niin eduskunta sitten pitäisi huolen siitä, että kehitysyhteistyömäärärahat vuonna 2000 nousevat sovittuun 0,34 prosenttiin BKT:stä vaikka lisäbudjetilla ja että

tästä ehdottomasta minimirajasta pidetään kiinni myös vuoden 2001 talousarviossa. Lisäksi Keva vetosi eduskuntaan, ”jotta saataisiin aikaan hallitus- ja oppositiorajat ylittävä kansallinen sitoumus, jolla kehitysyhteistyö palautetaan YK:n suosittelemalle 0,7 prosentin tasolle bruttokansantuotteesta.”

Kehystiedonannon ympärillä käyty poliittinen keskustelu ei juurikaan puuttunut kehitysyhteistyöhön, mutta eduskunta käytännössä ilmoitti, ettei se halua sitoutua hallituksen tiedonannon tiukkoihin budjettikehyksiin. Se hyväksyi hallituksen tiukan talouspolitiikan hyvin yleisellä tasolla. Kaikki todelliset ratkaisut jäivät syksyn budjettikäsittelyyn.

Yllätys: suunta vei alaspäin!

Kehitysyhteistyössä on edessä suunnan valinta, totesi Kepan puheenjohtaja Jorma Kukkonen kirjoituksessaan 9.8.2000 Helsingin Sanomissa. Pitääkö hallituksen tyly linja yhä voimistuvien kasvupaineiden edessä? Hallituksen vastaus oli yllätys, suunta veikin alaspäin!

Kesällä julkisuuteen annetuissa budjettiesityksissä vuodelle 2001 alitettiin paitsi kaikki aiemmat tavoitteet, jopa hallituksen itsensä määrittelemä ”häpeäraja” 0,34 prosenttia bruttokansantuotteesta. Ulkoministeriönkin esityksessä mainittiin tavoitteeksi vain 0,33 prosenttia BKT:sta. Kehitysyhteistyömäärärahojen tasoa koskevat lopulliset neuvottelut ja päätökset jätettiin budjettiriiheen. Tuolla UM:n tavoitteella riihestä ei tällä kertaa odotettu kovinkaan myrskyisää.

Budjettiriihen jälkeenkin kesti kotvan aikaa ennen kuin ministerit itse saivat selville, mitä olivat kehitysyhteistyöstä päättäneet.

Lopulta selvisi, että hallitus esitti kehitysyhteistyöhön määrärahoja 2 617 mmk, missä oli kasvua edellisen vuoden talousarvioon verrattuna 113 miljoonaa ja jolla jäätiin reippaasti alle 0,34 prosentin bruttokansantuoteosuuden. Virallisen selityksen mukaan BKTL-osuus olisi ollut 0,335 prosenttia, joka matematiikan sopimuksen mukaan voidaan pyöristää lähimpään parilliseen desimaaliin eli 0,34 prosenttiin. Tuolle vuodelle toteutuma on sittemmin tilastoissa kirjattu 0,31 prosenttia BKTL:sta.

Kehitysyhteistyöministeri, Hassi nimitti päätöstä ”nahkapäätökseksi” Kumppani-lehden haastattelussa.

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta ja valtiovarainvaliokunta noteerasivat tilanteen joulukuussa budjetin eduskuntakäsittelyn yhteydessä, muistuttivat jälleen hallitusta sen omista tavoitteista ja edellyttivät, että valtioneuvosto esittää eduskunnan hyväksyttäväksi ohjelman, jonka mukaisesti kehitysyhteistyömäärärahojen kasvulle asetetut tavoitteet saavutetaan.

Vetoomusten syksy

Loppukesästä 2000 alkoi vetoamus kehitysyhteistyömäärärahojen nostamiseksi kuulua yhä arvovaltaisemmista suista. Tasavallan Presidentti Tarja Halonen puhui elokuussa rauhantutkijoiden maailmankonferenssissa Tampereella ja totesi kehitysavun määrän nostamisen ja paremman kohdistamisen olevan välttämätöntä. Hän täsmensi omaa kantansa lokakuussa YK-liiton Maailmanpyörä-lehdessä: ”Olen ollut mukana poliittisessa liikkeessä, joka edellyttää avun nostamista. Lamavuosien jälkeen meillä olisi siihen myös varaa. Presidentti ei ole budjettineuvottelija, ja vältänkin arvioimasta hallituksen budjettiesitystä. Ei kuitenkaan ole selkään puukottamista, jos sanon, että apua pitäisi nostaa alkuperäisen tavoitteen suuntaan.”

Arkkikiispa Jukka Paarma ja SAK:n puheenjohtaja Lauri Ihalainen esittivät harvinaisessa yhteiseiintymisessään Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskuksen SASKin solidaarisuuspäivillä Tampereella lokakuussa voimakkaan vetoamuksen kaikille päättäjille ja vaikuttajille ”sen puolesta, että luotaisiin uusi kansallinen konsensus kehitysyhteistyön lisäämisen puolesta. On saatava aikaan hallitus- ja oppositiorajat ylittävä, koko kansakuntamme yhteinen moraalinen ja poliittinen sitoumus kehitysyhteistyön asteittaisesta nostamisesta Yhdistyneiden kansakuntien suosittamalle tasolle.

”Vetoamme Suomen hallitukseen, että hallitus pitäisi kiinni sitoumuksistaan ja omasta periaatepäätöksestään. Kehitysyhteistyömäärärahoja tulee lisätä vuosittain siten, että niiden osuus bruttokansantuotteesta lähtee

tasaiseen nousuun. Samalla on huolehdittava kehitysyhteistyön laadun jatkuvasta parantamisesta.”

UM:ssä tehtiin koko loppuvuoden ajan kehitysyhteistyön maa- ja järjestöpolitiikan analyysiä, jonka tarkoitus oli arvioida nykytilanne, luoda kriteerit maavalintojen pohjaksi ja muuttaa rahankäyttö läpinäkyvämmäksi. Tämän työn pohjalta valtioneuvosto hyväksyi keväällä 2001 periaatepäätöksen Kehitysmaapolitiikan tavoitteiden toiminnallistamisesta Suomen kehitysyhteistyössä.

2001

Kehitysyhteistyömäärärahat olivat syksyn aikana nousseet keskustelunaiheeksi. Painetta lisäsi ulkoministeri Erkki Tuomioja esittämällä julkisesti hallituksen tiukasta virallisesta linjasta poikkeavan mielipiteensä Kalevalahden haastattelussa 20.1.2001. Tuomiojan mielestä ”tämän hallituksen aikana on vielä päästävä 0,4 prosenttiin, ja seuraavan on nostettava taso tavoitteeseen asti”.

Helmikuussa hallitus hyväksyi UM:ssä valmistellun linjapäätöksen Suomen kehitysmaapolitiikan toiminnallistamisesta. Päätöksen mukaan köyhyyden vähentäminen on entistä tärkeämpi tavoite kaikessa toiminnassa. Kansalaisjärjestöt pitivät sitä – kysymysmerkeineenkin – askeleena eteenpäin kehitysyhteistyössä. Ulkoministeriön alkuperäisessä esityksessä hahmoteltiin linjausten tueksi symbolinen 0,01 prosentin suuruinen vuotuinen korotus määrärahojen BKTL-osuuteen. Tämäkin oli liikaa valtiovarainministeriölle, joka torjui edes promilleluokkaa olevan lisäyksen. ”Hallituksen linjapäätös uhkaa jäädä iskuksi ilmaan, ellei kehitysyhteistyövaroja käännetä selkeälle nousu-uralle”, kommentoi Kepan toiminnanjohtaja Folke Sundman Helsingin Sanomissa 5.3.2001.

Holkeri vs Niinistö

Helmikuussa uutisoitiin entisen pääministerin ja Kokoomuksen puheenjohtajan, valtioneuvos Harri Holkerin kirje, jolla hän kehotti YK:n yleiskokouksen puheenjohtajan ominaisuudessa Suomen hallitusta ryhtymään ja nostamaan kehitysyhteistyön lupaamaansa 0,7 prosenttiin BKT:stä.

Valtiovarainministeri Sauli Niinistö torjui ajatuksen TV-uutisissa 22.2. tyyliä: lähinnä tulisi nykyiseen kaksinkertaisesti eli liki kolme miljardia markkaa. Holkeri sai myös tukea, mm. Aamulehti kirjoitti 25.2. pääkirjoituksessaan: ”Holkeri on oikealla asialla. Suomella on varaa uhrata entistä enemmän kehitysyhteistyöhön. Niin on pakkokin tehdä, jos halutaan olla mukana kansainvälisessä toiminnassa ja samalla säilyttää kahdensivuisen kehitysavun taso.”

Maaliskuun alussa 2001, budjetin 2002 kehysriihen alla, julkistettiin laaja 30 järjestön vetoamus että hallitus laatisi ohjelman, jolla kehitysyhteistyömäärärahojen nousu tavoitteena olevalle 0,7 prosentin BKTL-tasolle varmistetaan. Harvinaisen laajapohjaisessa vetoamuksessa olivat Kepan lisäksi mukana kaikki palkansaajien keskusjärjestöt (SAK, STTK, Akava), MTK, kirkko, Punainen Risti, nuoriso- opiskelija-, nais-, ympäristö-, lastensuojelu- ja rauhanjärjestöjä, Pelastusarmeija, Partiolaiset ja Martat.

Myös maailmanpankin pääjohtaja James D. Wolfensohn muistutti Helsingin vierailullaan maaliskuun lopussa rikkaita teollisuusmaita rahasta. ”Nämä maat ovat luvanneet kehitysapuun 0,7 prosenttia bruttokansantuotteestaan. Nykyisin ne antavat 0,24 prosenttia. Ero merkitsee sataa miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa”, Wolfensohn sanoi Helsingin Sanomien mukaan. Kehitysavun prosenttiosuudesta hän ei keskustellut suomalaisiantänsä Sauli Niinistön kanssa. ”Se osuus laskee aikanaan laman vuoksi. Hallitus toimii kyllä aikanaan oikealla ja järkevällä tavalla” vastasi Wolfensohn tiedotustilaisuudessa.

Pääministerin ensimmäinen lupaus

Hallituksen paljon puhuttu köyhyysohjelma ei maaliskuun 2001 kehysriihessä koskenut köyhiä maita. Valtiovarainministeriö vastusti ajatusta kehitysyhteistyömäärärahojen korottamista hallituksen loppukauden ajan edes 0,01 prosentilla vuodessa. Asia siirtyi elokuun budjettiriiheen, johon mennessä pääministeri Lipposen lupasi varmistaa, että edes 0,34 prosenttia BKTL:sta saadaan rahana kokoon.

Monet kansalaisjärjestöt olivat tyrmistyneitä siitä, ettei määrärahoja vielääkään päätetty nostaa. SASK aloitti yhdessä SYL:n, nuorisojärjestöjen Allianssin ja YK-liiton kanssa nimienkeruukampanjaan. Kirkon Ulkomaanapu ja Suomen Lähetysseura laitoivat liikkeelle kansanedustajille suunnatun postikorttikampanjan seurakunnissa.

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA julkisti maaliskuussa tutkimuksen, jonka mukaan kansalaiset suhtautuvat kehitysmalliikkeen myönteisemmin kuin koskaan.

Ulkoministeriön kehitysyhteistyöosasto julkisti myös uuden mielipidemittauksen toukokuussa. Sen mukaan kansalaisten kehitysapuasenteet olivat hyvin myönteisiä. Lähes puolet suomalaisista eli 42 prosenttia kansalaisista tuki määrärahojen kasvattamista ja 47 prosenttia niiden pitämistä nykytasossa. Vain 6 prosenttia suomalaisista kannatti niiden vähentämistä.

Määrärahakeskustelun saamasta julkisuudesta huolimatta lähes puolet suomalaisista luuli edelleen että Suomi tekee kehitysyhteistyötä todellisuutta enemmän, vastaajista 46 prosenttia arvioi sen BKTL-osuuden 0,5-2 prosentiksi kun todellisuus oli 0,31 prosenttia.

Pyyhkeitä köyhimpien maiden huippukokouksesta

Suomen kehitysyhteistyön alhainen määrärahaso noteerattiin myös toukokuussa YK:n vähiten kehittyneiden maiden LDC-huippukokouksessa Brysselissä. Yleisen määräraharomahduksen yhteydessä myös köyhimpien maiden osuus Suomen kehitysyhteistyössä oli pudonnut lähes puolesta noin neljännekseen. Seurauksena Suomen apu kaikkein köyhimmille maille on pudonnut 0,25 prosentista 0,08 prosenttiin bruttokansantulosta, paljastui Kepan kokouksen alla julkaisemasta raportista.*

YK:n yleiskokouksen puheenjohtaja Harri Holkeri paheksui Demarin 16.5. mukaan Suomen alhaista apua maailman köyhimmille maille. ”Holkerin mukaan muita Pohjoismaita pienempi tuki ei ole Suomen arvolla sopivaa...Holkerin mielestä Suomen pitäisi olla valmis maksamaan osuutensa...” Meidän olisi pitänyt pyrkiä pois kuopasta, jonka pohjalla olemme pysyneet.

Yritämme esiintyä ikään kuin sivistysvaltiona, mutta olemme kuitenkin ainoa alhaiselle tasolle jäänyt Pohjoismaa”, Holkeri sanoi.

Brysselin LDC-kokouksen jälkeen myös vasemmistoliiton puheenjohtaja, ministeri Suvi-Anne Siimes halusi nostaa Suomen kehitysyhteistyön määrärahat YK:n suosittelulle tasolle eli 0,7 prosenttiin BKTL:sta ensi vaalikaudella. Siimes puhui vasemmistonuorten liittokokouksessa Kouvolassa. Siimeksen mielestä apua pitäisi lisäksi suunnata enemmän kaikkein köyhimmille maille. ”Ei ole kunniaksi Suomelle, että YK:n järjestämässä kaikkein köyhimpien maiden kokouksessa tuli pyyhkeitä”, Siimes sanoi STT:n mukaan.

*www.kepa.fi/raportit/47

Keskustelu laajenee

Pääministeri Lipponen kommentoi kehitysyhteistyömäärärahoja Radio Suomen pääministerin haastattelutunnilla 20.5. 2001. Hän ei pitänyt Suomen määrärahatasoa huonona edes muihin pohjoismaihin verrattuna ja rinnasti apupanoksemme Itävallan vastaavaan. Pääministeri arveli myös kehitysyhteistyön nostamisen jäävän seuraavan hallituksen ohjelmaan. Lausunnosta nousi keskustelunpoikainen puolueen sanomalehden sivuilla.

Kevään ja kesän aikana kannanottoja kehitysyhteistyömäärärahoista tuli monilta eri tahoilta. Kristillisdemokraattien puoluekokous toukokuussa hyväksyi päätöksen, jossa se suositteli Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen nostamista YK:n tavoittelemalle tasolle 0,7 prosenttiin. Sosialidemokraattien vanhaa kärkikaartia edustivat lehtikirjoituksineen Kalevi Sorsa ja Pertti Paasio. SDP:n eduskuntaryhmä vaati kesäkokouksessaan, että "Kehitysyhteistyömäärärahojen BKT-osuuden asteittainen kasvu kohti YK:n asettamaa 0,7 prosentin tavoitetta on aloitettava ensi vuoden budjetissa." Helsingin Sanomien 22.8. julkaisemassa kansanedustajakyselyssä 68 prosenttia eduskunnan jäsenistä halusi nostaa määrärahat YK:n suosittelemaan 0,7 prosenttiin BKT:stä.

Myös sanomalehdistö otti vuoden aikana kantaa: Turun Sanomat oli 25.2 huolissaan siitä, että "Suomi joutuu häpeään kehitysapunsa vuoksi myös pohjoismaisessa seurassa, sillä niin Ruotsissa, Norjassa kuin Tanskassakin apu yltyy YK:n suosituksen tasolle. (...) Ainakin valtiovarainministeri Sauli Niinistö näyttää ajattelevan, että taloudellinen tilanne ei ole koskaan niin hyvä, että se sallisi kehitysyhteistyömäärärahojen kasvattamisen sille tasolle, jolle kansainvälisen vastuunsa tuntevat maat ovat sen nostaneet." Vaasassa ilmestynyt Pohjalainen piti 7.3. kehitysyhteistyötä muodikkaana hyvien aikojen puheenvuorona. Seinäjoella ilmestynyt Ilkka kirjoitti 26.7.:

"Jotta köyhimpien maiden krjistuminen kyettäisiin edes jollain tavalla pysäyttämään tarvitaan muutosta kaikkien läntisten teollisuusmaiden linjauksissa. Ensimmäinen askel voisi olla kehitysapuun suunnattujen varojen edes asteittainen kohottaminen YK:n asettamalle tasolle. Kuopiolainen Savon Sanomat

puolestaan arvioi 5.8., että "Sopiva tahti voisi olla, että 0,7 prosentin osuuteen päästäisiin kymmenessä vuodessa. Aloittaa pitäisi kuitenkin heti."

Vetoomuksia tuli monelta taholta. Kuhmon kirkkopäiville elokuun alussa osallistunut Kirkkojen maailmanneuvoston Afrikan-työn vastaava William Temu toivoi Suomen hallituksen pitävän kiinni tavoitteestaan nostaa kehitysyhteistyömäärärahoja kohti YK:n suosittelemaa 0,7 prosenttia bruttokansantulosta. "Suomi ja muut Pohjoismaat suhtautuvat periaatteessa ystävällisesti köyhiin maihin. Jos Suomi pitäisi kiinni lupauksestaan, voisimme käyttää sitä esimerkkinä muille."

Euroopan unioni vahvisti Göteborgin huippukokouksessa kesäkuussa 2001 sitoutuvansa saavuttamaan "mahdollisimman pian" YK:n asettaman virallisen kehitysaputavoitteen eli 0,7 prosentin bruttokansantuoteosuuden. Kokouksen puheenjohtajan loppuraportissa todetaan, että unioni on "sitoutunut edistymään konkreettisesti tämän tavoitteen saavuttamisessa ennen vuoden 2002 huippukokousta".

Vuoden 2002 budjetin valmisteluissa ulkoministeriö ehdotti 490 miljoonaa euroa (2 913 miljoonaa markkaa) vuoden 2002 kehitysyhteistyövaroiksi. Summa olisi nostanut kehitysyhteistyön BKTL-osuuden vajaan 0,35 prosenttiin.

Kepa, Suomen Lähetysseura, SYL, SASK, Kansainvälinen solidaarisuusääitiö, Allianssi, Kirkon ulkomaanapu ja Suomen YK-liitto vetosivat yhdessä budjettiriihen alla hallitukseen, jotta sen periaatteiden ja käytännön politiikan välinen huutava ero saataisiin kurottua umpeen. Kansalaisjärjestöjen mielestä UM:n esittämä 0,35 prosenttia vuodelle 2002 olisi vähimmäistavoite suomalaisen kehitysyhteistyön uskottavuuden säilyttämiseksi. Suomihan oli viimeksi kesäkuussa Göteborgin EU-huippukokouksessa vahvistanut pyrkivänsä YK:n suosittelemaan 0,7 prosenttiin BKTL:sta.

Budjettiriihessä UM:n ja valtiovarainministeriön määrärahaesityksissä oli 19 miljoonan euron ero. Asetelma budjettiriihessä oli aiempaa poliittisempi. Muut hallituspuolueet olisivat olleet valmiimpia nostamaan määrärahoja UM:n esityksen mukaisesti, mutta Kokoomus pysyi tiukasti valtiovarainministeri Niinistön

takana ja riita pantiin suurin piirtein puoliksi. Lopputuloksena kehitysyhteistyömäärärahat vuodelle 2002 nousivat 479 miljoonaan euroon eli arvion mukaan 0,341 prosenttiin BKTL:sta.

Budjettiriihen jälkeen samat kansalaisjärjestöt vetosivat nyt puolestaan eduskuntaan, jotta se nostaisi vuoden 2002 kehitysyhteistyöbudjetin takaisin UM:n esityksen tasolle, kohdentaisi lisärahat ensisijaisesti vähiten kehittyneiden maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön ja edellyttäisi hallitukselta suunnitelmaa kehitysyhteistyömäärärahojen nostamisesta takaisin 0,7 prosenttiin BKTL:stä maaliskuussa 2002 Meksikon Monterreyssä pidettävään YK:n kehitysrahoitusta koskevaan korkean tason konferenssiin mennessä.

Tavoitteelle aikataulu

Marraskuun alussa Brysselissä kokoontunut EU:n kehitysneuvosto kehotti komissiota yhdessä jäsenmaiden kanssa selvittämään, millä aikataululla kukin maa aikoo ylittää YK-tavoitteeseen 0,7 prosenttiin BKTL:sta. Samassa yhteydessä todettiin, että Suomi jäi vuoden 2000 toteutuneen kehitysavun eli ”maksatusten” perusteella EU-maiden keskiarvon alapuolelle.

Suomen maksatukset olivat 0,31 prosenttia BKTL:sta (noin 2,4 miljardia markkaa), kun EU-maiden vastaava luku oli 0,33 prosenttia.

Pääministeri Paavo Lipponen totesi SDP:n puoluevaltuustossa 7.11.2001, että ”Suomi on omalta osaltaan valmis lisäämään kehitysapua sekä määrällisesti että osuutena bruttokansantuotteesta”.

Kehitysmäärärahojen nostaminen 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta tuli vahvasti esille marraskuussa Maailman valuuttarahaston ja Maailman pankin järjestämässä Ottawan talouskokouksessa. Paine kasvoi vahvasti IMF:n keskeisen ministeriryhmän kokouksen yhteydessä, mutta valtiovarainministeri Niinistön reaktio oli yksiselitteinen. ”Se maksaisi kolme miljardia markkaa. Minä en löydä mistään sellaisia rahoja”, Niinistö sanoi HS:lle (19.11.) kokouksen jälkeen.

Eduskunta jälleen kerran totesi tilanteen, muistutti hallitusta sen sitoumuksista ja edellytti joulukuun budjettipäätöksessään, että

hallitus laatii ohjelman aikatauluineen siitä, kuinka Suomi saavuttaa YK:n suositteleman kehitysyhteistyömenojen tason eli 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta.

2002

Tammikuun lopulla 2002 pääministeri Lipponen ilmoitti, että hallitus on lopultakin valmistelemaan ohjelmaa kehitysyhteistyön nostamiseksi YK:n suosittelemaan 0,7 prosenttiin kansantuotteesta.

Ulkoministeriössä ohjelmaa valmisteltiin neljän ministerin voimin, mukana olivat Satu Hassi (vihr), Erkki Tuomioja (sd), Jan-Erik Enestam (r) ja Kimmo Sasi (kok). Alunperin luonnostellun aikataulun mukaan kehitysyhteistyön BKTL-osuus olisi noussut tavoitetasolle 0,7 prosenttiin 2010 mennessä.

Ruotsalaisen kansanpuolueen työvaliokunta ilmoitti heti helmikuussa puolueen kannattavan suunnitelmaa korottaa Suomen kehitysapu 0,7 prosenttiin BKT:stä vuoteen 2010 mennessä. Puheenjohtaja Jan-Erik Enestam halusi, että Suomi on Monterreyn kehityskokouksessa mukana vähentämässä köyhyyttä. -On tärkeää, että suurempi osuus Suomen kehitysavusta käytettäisiin kaikkein köyhimmissä maissa, Enestam sanoi STT:n (7.2.) mukaan.

Kokoomuksen uusi puheenjohtaja ja sisäministeri Ville Itälä ilmoitti puheessaan Kokoomuksen puoluevaltuustossa 26.2. puolueensa sitoutuvan siihen, että Suomen kehitysyhteistyömäärärahat nostetaan asteittain YK:n suosittelemalle 0,7 prosentin BKT-tasolle. Hän nosti asian esiin puheensa terrorismin torjuntaa käsittelevässä osassa. Itälän mukaan terrorismia ei voida torjua vain vasta-iskuilla, vaan tärkeää on puuttua myös sen kasvualustaan, ihmisten hätään, köyhyyteen, mahdollisuuksien epätasa-arvoon sekä kansanvallan ja ihmisoikeuksien puutteeseen.

”Olen optimistinen, sillä kaikki hallituspuolueet ovat sitoutuneet 0,7 prosentin tavoitteeseen”, sanoi kehitysyhteistyöministeri Satu Hassi tiistaina 5.3. Helsingissä Kepan ja YK-liiton järjestämässä kehitysrahoitusta käsittelevässä seminaarissa.

Surullinen ja uskomaton tarina

Hassin optimismi osoittautui aiheettomaksi. Hallituksen käsittelystä muodostui tragikoominen näytelmä.

Kaikkien puheiden ja kannanottojen jälkeen hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti torstaina 7.3.2002, että kehitysyhteistyörahat nostetaan nykyisestä 0,34 prosentista 0,4 prosenttiin seuraavan vaalikauden loppuun eli vuoteen 2007 mennessä. Lopulliselle 0,7 prosentin tavoitteelle ei asetettu aikarajaa.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan sopimus olisi merkinnyt, että kehitysyhteistyörahojen osuutta bruttokansantuotteesta olisi nostettu 0,01 prosenttiyksikköä lähivuosina. Tasaisella tahdilla Suomi pääsisi lopulliseen 0,7 prosentin tavoitteeseensa joskus vuonna 2037 tai 2038. Laman vuoksi tehtyjen väliaikaisten leikkausten korjaaminen kestäisi 46 vuotta! Tuolle päätökselle nauroivat jo naapurin hevoksetkin.

Perjantaiamuna pääministeri Lipponen totesi, että yhteisymmärrystä kehitysyhteistyörahojen nostamistahdista ei olekaan saatu aikaan. Lipponen ilmoitti, että ratkaisu siirtyy seuraaviin hallitusneuvotteluihin.

Sovun kaatoi ulkoministeri Erkki Tuomioja (sd), jolle torstaina sovittu korotustahti ei riittänyt. Tuomioja perusteli, että tällaisia päätöksiä ei ole mitään järkeä tehdä, koska ne joka tapauksessa tulevat seuraavien hallitusten ja eduskuntien eteen.

Tuomiojan mukaan pohjana keskusteluissa oli ollut valtiovarainministeriön näkemys. Se ei tahtonut joustaa, vaikka aika iso osa muusta hallituksesta olisi valmis menemään pitemmällekin. VM oli ollut koko ajan haluton sitoutumaan minkäänlaiseen aikatauluun. Torstain neuvotteluissa UM oli esittänyt 0,7 prosentin BKTL-osuuden saavuttamisen tavoitteeksi vuotta 2015.

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta ärähti heti perjantaina 8.3. kuultuaan, ettei hallituksella ole esittää vaadittua ohjelmaa. Valiokunta päätti yksimielisesti, että hallituksen olisi tuotava ohjelma eduskuntaan tämän saman aikataulun mukaan eli vielä seuraavan viikon aikana. "Tämä osoittaa poliittisen tahdon puutetta koko hallitukselta", päätteli valio-

kunnan puheenjohtaja Liisa Jaakonsaari.

Farssin kaikki osapuolet tulkitsivat, että tavoite 0,4 prosenttia vuoteen 2007 mennessä on kuitenkin voimassa.

Pääministeri Lipponen selitti tilannetta kolumnissaan Turun Sanomissa 12.3. Hän korosti, että kehitysapumenot ovat markkamääräisesti kasvaneet, totesi että Suomi etenee 0,7 prosentin tavoitetta kohti seuraavan vaalikauden kuluessa saavutettavan 0,4 prosentin välitavoitteen kautta ja että tätä kohti edetään jo ensi vuoden budjetissa. Pääministeri ilmoitti, että "Suomi huolehtii selkeällä välitavoitteellaan myös siitä, että me pysymme EU-maiden keskiarvon yläpuolella". Lipponen heitti samalla pallon eduskuntavaalikeskusteluihin ja totesi, että vaalien jälkeinen hallitus "voi mainiosti muuttaa nykyisen hallituksen välitavoitetta, ei kuitenkaan tinkimällä siitä".

Keskiviikkona 13.3. pidetyssä hallituksen kehysriihessä sovittiin kehitysyhteistyöministeri Hassin mukaan, että 0,38 prosentin BKTL-taso saavutetaan vuonna 2006. Vuoden 2003 määrärahojen tasoksi sovittiin 0,348 prosenttia.

Suomi lähti siis maaliskuun lopulla YK:n Monterreyn kehitysrahoituskokoukseen surullisen laihoihin eväin. Hallituksen kyvyttömyys sopia uskottavasta aikataulusta 0,7 prosentin saavuttamiseksi oli suuri pettymys myös kansalaisjärjestöille.

EU ja Yhdysvallat ovat kävivät Monterreyn jopa "kilpalaulantaa" kehitysavusta. Ensimmäinen erä käytiin jo kokousta edeltävällä viikolla, kun Yhdysvaltain presidentti George W. Bush julkisti aloitteensa viiden miljardin dollarin lisäapupaketista. EU puolestaan julkisti seuraavana päivänä Barcelonan huippukokouksessa tehdyn arviolta seitsemän miljardin dollarin arvoisen päätöksen, jolla jäsenmaat sitoutuvat nostamaan EU:n kehitysyhteistyön keskiarvon nykyisestä n. 0,33 prosentista 0,39 prosenttiin BKTL:sta vuoteen 2006 mennessä.

Suomen hallituksen nahkapäätös aiheutti Monterreyn kehitysrahoituskokouksessa ansaittua kiusallista huomiota. Siellä Hollannista, Ruotsista, Norjasta, Tanskasta, Luxemburgista, Belgiasta, Irlannista, Iso-Britanniasta, Uudesta Seelannista, Kanadasta ja

Liechtensteinista koostunut maaryhmä pyrki yhteisesiintymiseen siitä, että mahdollisimman moni teollisuusmaa olisi sitoutunut avun nostamiseen 0,7 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä. Hanke jäi muodollisesti kesken, mutta ponnistelut jatkuvat. Suomella ei ollut mitään eväitä olla mukana tässä hankkeessa.

Monterreyn kokous ei ollut mikään suurmenestys, mutta se lisäsi kansainvälisen yhteisön sitoutumista köyhyyden vastaiseen taisteluun. Kokouksen ansiosta kehityskysymykset ovat nyt palaamassa lähemmäs kansainvälisen politiikan keskiötä. "Valitettavasti Suomen päätös avun nostamisesta on jo nyt osoittautunut täysin riittämättömäksi. Suomi tulee EU:ssa putoamaan tarkkailuluokalle, ellei päätöstä kiireesti korjata ylöspäin. Kun EU nostaa apuaa 8 miljardia euroa vuodessa, ei Suomen suunnittelema 20 miljoonan nostolla pärjätä yhteisön sisäisessä taakanjaossa", sanoi Kepan puheenjohtaja, eurokansanedustaja Heidi Hautala Monterreyn kokouksen jälkeen.

Yksi valtakunnan poliittisista pommeista laukesi, kun Vihreä liitto päätti erota Lipposen hallituksesta eduskunnan ydinvoimapäätöksen jälkeen. Neuvotteluissa kehitysyhteistyöasiat siirtyivät veroministeri Suvi-Anne Siimeksen pöydälle.

"1990-luvun lama ja omien kotimaisten ongelmien kärjistyminen johti toisaalta menoileikkauksiin, mutta ennen kaikkea kysymyksen siitä, onko meillä varaa ajatella muita vai ei", pohti tuore kehitysyhteistyöministeri Helsinki-päivän tilaisuudessa 12.6.2002. Siimes uskoi, että poliittinen ilmapiiri on nyt jo suotuisampi kehitysapurahojen lisäämiselle. "Veikkaisin että tämänhetkinen tavoite 0,4 prosenttia menee rikki aikaisemmin kuin nyt voimassaolevassa talouspoliittisessa päätöksessä on ennakoitu."

Heinäkuussa UM ja Kepa julkistivat yhteisen mielipidemittauksen. Taloustutkimuksen tekemän gallupin mukaan 74 prosenttia suomalaisista haluaa nostaa kehitysyhteistyömäärärahoja nykyiseltä hieman yli 0,3 prosentin tasolta ainakin 0,5 prosenttiin bruttokansantulosta. Vuotta aikaisemmin toteutetussa tutkimuksessa avun lisäämistä kannatti 59 prosenttia vastaajista. Tutkimuksen mukaan noin puolet vastaajista toivoisi avun olevan vähintäänkin YK:n valtioille

antaman suosituksen mukaisella 0,7 prosentin tasolla, kun edellisenä vuonna sitä toivoi runsas kolmasosa.

"Mielestäni tämä on myös kansalaisten selvä mielenilmaus ensi kevään hallitusneuvotteluihin. Seuraavan hallituksen tulee päättää kehitysyhteistyömäärärahojen tuntuvasta nostamisesta lähivuosien aikana ja sopia selvä aikataulu, johon mennessä saavutetaan YK:n suosittelema 0,7 prosenttia bruttokansantulosta", kommentoi mielipidemittausta tuore kehitysyhteistyöministeri Suvi-Anne Siimes.

Ulkoasiainministeriö esitti vuoden 2003 budjettiriiheen kehitysyhteistyön kokonaismäärärahoiksi 0,348 prosenttia bruttokansantulosta, mikä sovittiin kevään aikana käydyissä kehitysneuvotteluissa. Ehdotuksen laadinnan aikaisten ennusteiden mukaan tämä merkisi yhteensä 500,2 miljoonaa euroa, missä on 20,9 miljoonaa euroa lisäystä kuluvasta vuodesta. Lisärahat menevät lähinnä Euroopan kehitysrahaston kasvaneisiin maksatuksiin.

UM:n esityksen selvitysosassa todettiin hallituksen sitoutuminen 0,7 prosentin tavoitteeseen ja luvattiin hallituksen tavoittelevan tätä tasoa taloudellisen tilanteen niin salliessa. "Tavoitteeseen edetään asteittain. Kehitysyhteistyömäärärahojen BKTL-osuutta nostetaan keskimäärin 0,01 prosenttiyksikköä vuosittain, jolloin seuraava välitavoite 0,4 prosenttia saavutetaan vuosina 2007-2008." Tämä konkreettinen kasvutavoite oli VM:n budjettiesityksessä poistettu.

Kepan hallituksen mielestä tämä budjettiesitys sinetöi johtopäätöksen, että kehitysyhteistyöasioissa nykyinen hallituskoalitio on lopullisesti aiempien konsensuspäätöstensä vanki ja kykenemätön ottamaan uskottavia askelia kohti lupamaansa 0,7 prosenttia bruttokansantuotesta.

Tällä vauhdilla Suomi putoaa pian myös selkeästi EU:n jäsenmaiden keskitason alle, kun mm. Ruotsi, Ranska, Iso-Britannia, ja Italia ovat alkuvuodesta pidetyn YK:n kehitysrahoituskokouksen jälkeen päättäneet tarkistaa omia kehitysyhteistyöbudjettejaan merkittävästi ylöspäin.

Ulkoministeri Tuomioja totesi suurlähettiläspäivillä 21.8.02 vuoden 2003 budjettiesityksen 0,348 prosentin bruttokansantulosuuden olevan minimaalinen sopuratkaisu.

”Kansalaisten laaja tuki kehitysyhteistyövaarojen nostamiselle on olemassa. Uskon, että vaalien jälkeen seuraavissa hallitusneuvotteissa määrärahojen nostaminen on keskeinen, vaikkakin vaikea kysymys”, Tuomioja sanoi.

Holkerin työryhmä valmistelelee esitystä

Kehitysyhteistyöministeri Suvi-Anne Siimes nimitti 29.8.2002 valtioneuvos Harri Holkerin johtamaan asiantuntijaryhmää, joka sai tehtäväkseen valmistella esityksen siitä, miten Suomi saavuttaa kehitysyhteistyömäärärahoissaan YK:n edellyttämän 0,7 prosentin tason.

Ryhmän on määrä tehdä esitys julkiseen keskusteluun vuoden 2003 alussa ja valmistaa asiantuntijaselvitys kevään eduskuntavaalien jälkeisiä hallitusneuvotteluja varten.

Holkerin tavoitteena oli koota monipuolinen ryhmä, joka on valmis myös uudensuolaisiin esityksiin kehitysyhteistyön parantamiseksi. Ryhmään kuuluvat toimittaja Umayya Abu-Hanna, professori Pertti Haaparanta, piispa Eero Huovinen, johtaja Johanna Ikäheimo, pääjohtaja Maria-Liisa Nevala, professori Olli Rehn ja puheenjohtaja Maj-Len Remahl. Pysyvinä asiantuntijoina toimivat valtiosihteerit Raimo Sailas valtiovarainministeriöstä ja Antti Satuli ulkoministeriöstä.

”Käsitykseni mukaan kansalaisten luottamus kehitysyhteistyöhön voi pysyä korkeana vain, jos yhteistyön laatu on korkea ja annettu tuki todella auttaa köyhiä kehitysmaita

kehityksen alkuun. Olen iloinen siitä, että suhtautuminen asiaan niin ulkoasianministeriössä kuin valtiovarainministeriössäkin on ollut myönteistä”, Holkeri sanoi UM:n tiedotteen mukaan.

YK:n millennium-yleiskokouksen puheenjohtajana toiminut Holkeri muistutti myös, että erityisesti YK:n millennium-huippukokouksen hyväksymä julistus ja sen tavoite köyhyyden puolittamisesta edellyttävät Suomelta myös oman kehitysyhteistyön kehittämistä.

Kehitysyhteistyöministeri Siimes sanoi luottavansa siihen, että kehitysapua voidaan todella kasvattaa.

”Kansalaisten valtaenemmistö kannattaa asiaa, samoin kaikki merkittävimmät puolueet. Useissa EU-maissa on tehty tai ollaan tekemässä nostopäätöksiä, eikä oman kansantaloutemme tila tai valtion velkatilanne enää muodosta aiemmanlaista estettä”, hän perusteli.

”Kun olen ministerinä sekä ulkoasiain- että valtiovarainministeriössä, pyrin omalta osaltani edistämään sitä, että asiaa valmistellaan hyvässä yhteistyössä myös näiden ministeriöiden välillä.

Lähestyvät hallitusneuvottelut tarjoavat kehitysyhteistyöministerin mukaan parhaan ajankohdan kunnollisen nostopäätöksen tekemiselle. Hallitusta muodostettaessa pitää muutoinkin tehdä päätöksiä tulevaisuuden strategioista. Asiaa voidaan silloin tarkastella yhdessä ja kokonaisedun kannalta”, Siimes sanoi.

Tärkeimpiä trendejä, tapahtumia ja kannanottoja

Kansainvälinen yhteisö

YK-järjestelmän piirissä on koko 1990-luvun puhuttu tarpeesta tukea köyhimpien maiden kehitystä poliittisilla uudistuksilla ja kehitysavun lisäämisellä. Huippukokous toisensa perään on vahvistanut yleisen 0,7 prosentin tavoitteen ja tuonut oman lisänsä agendaan. Rikkaiden teollisuusmaiden talousjärjestö OECD hyväksyi oman kehitysyhteistyöstrategiansa vuonna 1996. Viime vuosina julkisen kansainvälisen kehitysyhteistyön merkitys on korostunut myös Maailmanpankin ja muiden Bretton Woods –instituutioiden työjärjestyksessä.

Eri toimenpideohjelmien keskeisinä osina on esitetty globalisaation hallintamekanismien kehittämistä, velkahelpotuksia, teollisuusmaiden markkinoiden avaamista kehitysmaiden vientituotteille sekä enemmän ja parempaa kehitysyhteistyötä.

Tämä globaaliagenda koottiin yhteen syyskuussa 2000 YK:n Millenium-huippukokouksessa, joka hyväksyi Suomen Tarja Halosen ja Namibian Sam Nujoman puheenjohtolla vuosituhajulistuksen. Tässä julistuksessa tehtiin konkreettisia päätöksiä köyhyyden lieventämisestä maailmassa ja vedottiin teollisuusmaihin, jotta ne antaisivat runsaampaa kehitysapua.

Huolimatta tästä poliittisen yhteisymmärryksen lisääntymisestä teollisuusmaiden antama kehitysapu on vähentynyt 1990-luvulla 61,3 miljardista dollarista vuonna 1990 56,2 miljardiin dollariin vuonna 2000, samaan aikaan kun maailman rikkaimpien ja köyhimpien välinen elintasokuilu on kasvanut räjähdysmäisesti. Vuonna 1990 kuilu oli yli

60-kertainen, vuosikymmenen lopulla jopa peräti 86-kertainen. Apu kaikkein köyhimmille maille on pudonnut jopa enemmän kuin apu keskimääriin.

Johannesburgin kestävä kehityksen huippukokouksessa teollisuusmaat jälleen kerran sitoutuivat nostamaan kehitysyhteistyönsä 0,7 prosentin tasolle.

Toistaiseksi 0,7 prosentin määrärahaosuuteen ovat EU-maista ylittäneet Ruotsi, Tanska, Hollanti ja Luxemburg; muista maista tavoitteeseen on päässyt Norja. Viime aikoina on poliittinen keskustelu alkanut johtaa tuloksiin monissa eri maissa:

- **Irlanti** päätti v. 2001 maan kehitysyhteistyön nostamisesta 0,31 prosentin tasosta 0,7 prosenttiin vuoteen 2007 mennessä.
- **Belgia** julkisti Monterreyn kokouksen alla aikataulun, jolla se pyrkii 0,7 prosentin suositustasoon vuoteen 2010 mennessä
- **Ranska** on päättänyt nostaa kehitysyhteistyönsä 0,7 prosenttiin kansantulosta vuoteen 2010 mennessä.
- **Norjan** hallitus nostaa keväällä 2002 hyväksytyyn toimintaohjelman mukaisesti kehitysyhteistyön yhteen prosenttiin kansantulosta vuoteen 2005 mennessä. Avusta 40 prosenttia kohdennetaan kaikkein köyhimmille maille. Lisäksi Norja korostaa lisäponnisteluja kansainvälisten velkahelpotusjärjestelmien parantamiseksi.
- **Ruotsin** hallitus julkisti huhtikuussa 2002

budjettiesityksensä, jonka mukaan Ruotsi nostaa kehitysapunsa 0,7 prosentista BKTL:sta 0,86 prosenttiin BKTL:sta vuoteen 2004 mennessä. Tämä merkitsee Ruotsin kehitysavun kruunumääräistä korottamista 14 miljardista 21 miljardiin kruunuun eli 50 prosentilla kolmessa vuodessa.

- **Yhdysvaltain** presidentti George W. Bush julkisti Monterreyn kehitysrahoituskokouksen alla poliittisen aloitteen 5 miljardin dollarin lisäapupaketista kolmivuotiskaudella 2004-2006.
- EU lupasi Monterreyn alla nostaa kehitysavun keskiarvon nykyisestä 0,33 prosentista 0,39 prosenttiin bruttokansantulosta vuoteen 2006 mennessä. Tämä merkitsee noin seitsemän miljardin dollarin nousua jäsenmaiden kehitysyhteistyömäärärahoihin: 25 miljardista 32 miljardiin dollariin. EU:n jäsenmaat uudistivat myös sitoutumisensa YK:n suosittamaan 0,7 prosentin tavoitteeseen. Maiden tavoitteena on vähentää avun sitomista antajamaasta tehtäviin hankintoihin ja yhdenmukaistaa toteuttamistapoja.
- **Britannia** päätti kesällä nostaa kehitysapunsa 0,4 prosenttiin bruttokansantulosta vuoteen 2006 mennessä. Avun osuus bruttokansantuotteesta on nykyisellään 0,32 prosenttia. Päätös merkinnee Britannian kehitysyhteistyöbudjetin nousua lähes kahdeksaan miljardiin euroon nykyisestä reilusta viidestä miljardista eurosta. Parlamentin alahuoneen kehityskomitea toivoo aikataulua 0,7 prosentin tavoitteelle.

Tasavallan Presidentti

Tarja Halonen on omalla presidenttikaudellaan useaan otteeseen pitänyt kehitysyhteistyötä tärkeänä ja esittänyt näkemyksensä, että määrärahoja tulisi nostaa.

Halonen totesi elokuussa 2000 rauhantutkijoiden maailmankonferenssissa Tampereella kehitysavun määrän nostamisen ja paremman kohdistamisen olevan välttämätöntä. YK-liiton Maailmanpyörä-lehden lokakuun numerossa hän täsmensi: "Olen ollut mukana poliittisessa liikkeessä, joka edellyttää avun

nostamista. Lamavuosien jälkeen meillä olisi siihen myös varaa. Presidentti ei ole budjettineuvottelija, ja vältänkin arvioimasta hallituksen budjettiesitystä. Ei kuitenkaan ole selkään puukottamista, jos sanon, että apua pitäisi nostaa alkuperäisen tavoitteen suuntaan."

Lokakuussa 2000 Halonen puhui myös SASKin solidaarisuuspäivillä Tampereella: "Suomalaisen politiikan kestopuheenaie on kehitysyhteistyömäärärahojen suuruus. Olemme nyt pääsemässä ylöspäin laman romahduttamalta tasolta. Meillä on mahdollisuus harkita kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämistä ja samanaikaisesti meidän on pyrittävä kasvattamaan kehitysyhteistyöme vaikuttavuutta. Molempiin on nyt hyvät edellytykset, onhan valtiontalous pitkästä ajasta ylijäämäinen ja meille on kertynyt huomattavasti lisää tietoa ja taitoa kehitysyhteistyöstä."

Helmikuussa 2002 presidentti Halonen esitti STT:n (27.2.) haastattelussa selväsanaisen toivomuksen, että Suomessa saataisiin aikaan yhteisymmärrys kehitysavun nostamisesta YK:n tavoitteeseen. Halonen toivoi, että "Suomi olisi myös tässä asiassa kansainvälisellä tasolla kaiken arvostuksen ansaitseva".

"Tärkeintä olisi päättää jonkinlaisesta aikataulusta ja etenemissuunnasta, joka antaisi prosessille tietyn uskottavuuden. Suomen kehitysapu on viime vuosina jäänyt hieman alle puoleen YK-tavoitteesta, vaikka asiasta on kiistelty jokaisessa budjettiriihessä. Pyrkimys on nyt sopia useamman vuoden ohjelma, jonka avulla taso nostettaisiin YK:n suositukseen. Muut pohjoismaat ovat jo kauan sitten saavuttaneet ja ylittäneet YK-suosituksen", Halonen muistutti.

Eduskunta

Eduskunta on vaalikauden aikana joka vuosi budjettikäsittelyn yhteydessä selvin sanoin muistuttanut hallitusta vuonna 1996 asetetuista tavoitteista ja vaalikauden lopulla vaatinut hallitukselta ohjelmaa ja aikataulua tavoitteiden toteuttamiselle. Sekä ulkoasiainvaliokunta että valtiovarainvaliokunta ovat olleet aktiivisia. Eduskunnan näkemys käy

selväksi seuraavista vaalikauden loppupuolelta valikoiduista kannanotoista:

Valtiovarainvaliokunta vuoden 2000 budjettiesityksestä:

”Saadun selvityksen perusteella valtiovarainvaliokunta pitää epätodennäköisenä, että kehitysyhteistyömenoissa vuonna 2000 todellisuudessa saavutettaisiin hallituksen esityksessä todettua 0,34 prosentin tasoa.

Valiokunta muistuttaa, että hallitus osana vuonna 1996 tekemäänsä periaatepäätöstä päätti, että kehitysyhteistyön 0,34 prosentin osuus bruttokansantuotteesta on minimitaso, jonka alapuolelle kehitysyhteistyön volyymia ei lasketa. Samassa linjapäätöksessä vuoden 2000 tavoitteeksi kirjattiin 0,4 prosenttia ja vuoden 2007 tavoitteeksi YK:n suosittelema 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta. Yhtyen ulkoasiainvaliokunnan lausuntoon (UaVL 8/1999 vp) valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että kehitysyhteistyömäärärahojen bruttokansantuoteosuuden kasvu tavoittaa mahdollisimman pian vuonna 1996 asetetut tavoitteet.”

Valtiovarainvaliokunta vuoden 2001 budjettiesityksestä:

”Valiokunta muistuttaa, että vuoden 1996 periaatepäätöksessä vuoden 2000 tavoitteeksi kirjattiin 0,4 prosenttia ja vuoden 2007 tavoitteeksi YK:n suosittelema 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta. Kuten ulkoasiainvaliokunnan lausunnossa UaVL 5/2000 vp on todettu, nykyisen hallituksen ohjelmassa todetaan, että hallitus nostaa kehitysyhteistyövaroja lisärahoituksella ja tavoittelee YK:n suosituksen mukaista tasoa taloudellisen tilanteen niin salliessa. Ulkoasiainvaliokunnan lausuntoon yhtyen valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto esittää eduskunnan hyväksyttäväksi ohjelman, jonka mukaisesti kehitysyhteistyömäärärahojen kasvulle asetetut tavoitteet saavutetaan.”

Ulkoasianvaliokunta lausunnossaan 8/2001 Suomen ulkoasiainhallinnon tehtävistä ja voimavaroista

”Valiokunta yhtyy niinkään valtiovarainvaliokunnan näkemykseen, että kyseeseen

tulisivat vain kasvavat kehitysyhteistyömäärärahat. Valiokunta on useaan otteeseen kiirehtinyt kehitysyhteistyörahojen kasvattamista kansainvälisesti tehtyjä sitoumuksia vastaviksi, viimeksi lausunnossaan UaVL 7/2001 vp, jossa valiokunta esitti, että valtioneuvosto valmistelee eduskunnalle esitettäväksi ennen maaliskuussa 2002 pidettävää YK:n kehitysrahoituskonferenssia ohjelman kehitysyhteistyön määrärahojen kasvulle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.”

Ulkoasiainvaliokunta mietinnössään 8/2001 vp hallituksen toimenpidekertomuksesta vuodelta 2000

”Valiokunta painottaa edelleen Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen BKTL-osuuden kasvattamisen tärkeyttä ja viittaa useaan otteeseen, esimerkiksi vuoden 1999 hallituksen toimenpidekertomuksen käsittelyn yhteydessä esittämäänsä kantaan,* jonka mukaan valtioneuvoston tulisi esittää eduskunnan hyväksyttäväksi ohjelma, jonka mukaisesti kehitysyhteistyön määrärahojen kasvulle asetetut tavoitteet saavutettaisiin.”

Valtiovarainvaliokunta vuoden 2002 budjettiesityksestä

”Valtiovarainvaliokunta on useina vuosina budjettimietinnössään muistuttanut YK:n suosittelemasta kehitysyhteistyömenojen 0,7 prosentin bruttokansantuoteosuudesta. Nykyisen hallituksen ohjelmassa todetaan, että hallitus nostaa kehitysyhteistyövaroja lisärahoituksella ja tavoittelee YK:n suosituksen mukaista tasoa taloudellisen tilanteen niin salliessa.

Valtiovarainvaliokunta toistaa kuluvan vuoden talousarviosta antamassaan mietinnössä VaVM 43/2000 vp esittämänsä kannan, että valtioneuvoston tulee esittää eduskunnan hyväksyttäväksi ohjelma, jonka mukaisesti kehitysyhteistyömäärärahojen kasvulle asetetut tavoitteet saavutetaan.

Kehitysyhteistyömäärärahojen taso oli esillä myös EU:n Göteborgin huippukokouksessa viime kesäkuussa, jolloin unioni vahvisti sitoumuksensa saavuttaa mahdollisimman pian YK:n asettama virallinen kehitysaputavoite. Komissio on kuluvan vuoden marraskuussa

*(UaVM 8/2000 vp <<http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/utahref.scr?%7bKEY%7d=UaVM+8/2000>>)

tiedustellut jäsenmaiden aikataulua 0,7 prosentin BKT-tavoitteen suhteen. Maaliskuussa 2002 Meksikossa pidetään YK:n kehitysrahoituskokous, jossa erityisesti teollisuusmailta odotetaan uusia aloitteita kehitysrahoituksen laajentamiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että edellä todettu ohjelma/ suunnitelma esitetään eduskunnalle ennen YK:n kehitysrahoituskokousta. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus 1:

Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii ohjelman aikatauluineen siitä, kuinka Suomi saavuttaa YK:n suosittelman kehitysyhteistyömenojen tason eli 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta.”

Valtiovarainvaliokunta lausunnossaan (24/2002 vp) hallituksen toimenpidekertomuksesta vuodelta 2001:

”Valtiovarainvaliokunta pitää Monterreyn kehitysrahoituskonferenssissa saavutettua edistystä myönteisenä. Myös EU:n ja Suomen linjaukset kehitysyhteistyöpanostustensa lisäämiseksi ovat oikeansuuntaisia. Valiokunta toteaa kuitenkin vertailun vuoksi, että esimerkiksi Ruotsi on päättänyt nostaa kehitysapunsa nykyisestä 0,7 prosentista 0,86 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2004 mennessä. Valiokunta katsoo, että Suomi ei voi olla jatkossa ottamatta kansainvälistä kehitystä huomioon. Viimeistään tulevien eduskuntavaalien jälkeen nimitettävä uusi hallitus joutuu ottamaan kantaa aikatauluun, jolla Suomi saavuttaa edellä todetun YK:n suosittelman kehitysyhteistyömenojen tason, 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta.”

Puolueiden tuoreimmat kannanotot ja päätökset kehitysyhteistyömäärärahoista:

SDP: ”0,7 prosenttia viimeistään 2010 mennessä”

Kumppani-lehden 1/99 vaaligallupissa SDP:n vastaus lähtee siitä, että määrärahojen tason tulee olla ennakoitavissa, ja niinpä ”tulevalla hallituskaudella on laadittava aikataulu määrärahojen nostamisesta 0,7 prosenttiin”.

SDP:n puoluekokous 6.-8.6.2002 Tampereella hyväksyi kansainvälisistä asioista kannanoton, jossa todetaan:

”SDP:ssä kehitysyhteistyökysymykset ovat olleet olennaisella sijalla ulkopoliittikan painotuksissa. SDP:n mukaan kehitysyhteistyöpolitiikan on perustuttava erityisesti kehityksen edellytysten tukemiseen, mukaan lukien kansainvälisen kauppapolitiikan mahdollisuudet. SDP:n tavoite on kehitysyhteistyömäärärahojen tason nostaminen YK:n suosittellemaan 0,7 prosenttiin BKT:sta. Tulevalla hallituskaudella tulee laatia ohjelma määrärahojen nostamiseksi viimeistään vuoteen 2010 mennessä. Hallituksen on tämän jälkeen johdonmukaisesti vuosittain noudatettava ja seurattava suunnitelmaa.”

Kokoomus: ”0,7 prosenttia realistisella aikataululla”

Kokoomus ilmoitti Kumppani-lehden 1/99 vaaligallupissa tavoitteen olevan hyvä ja kannatettava, mutta ”etenemistähti 0,7 prosentin tason saavuttamiseksi on kiinni valtiontalouden elpymisestä.”

Turun puoluekokouksen 7.-9.6.2002 globalisaatiokannanotossa Kokoomus sitoutuu vahvasti vuosituhat huippukokouksen tavoit-

teisiin. "Julkisen kehitysavun nostaminen 0,7 prosenttiin on yksi YK:n huippukokouksessa sovituista...toimenpiteistä. Se yksin ei kuitenkaan riitä." Kokoomus painottaa kehityksen tukemista myös kaupan keinoin ja puhuukin asiakirjassaan "kauppapoliittisesta avusta ja kehitysavusta".

"Kokoomus sitoutuu julkisen kehitysavun nostamiseen realistisella aikataululla 0,7 prosentin tasolle bruttokansantuotteesta. Kokoomuksen mielestä avun määrän lisäksi sen kohdentaminen ja koordinoiminen ovat vähintään yhtä keskeisiä."

Vasemmistoliitto: "0,7 prosenttia vaalikauden loppuun mennessä"

Kumppani-lehden 1/99 vaaligallupissa vasemmistoliitto vastasi, että sen mielestä 0,7 prosentin taso voitaisiin saavuttaa "vuonna 2010 siten, että rahoja lisättäisiin 0,03 prosenttiyksikköä vuosittain".

Vasemmistoliitto on muutamaa otteeseen budjettiriihien alla ottanut julkisesti kantaa määrärahojen kasvattamisen puolesta.

Vihreät: "0,7 prosenttia vuoteen 2010 mennessä"

Vihreät totesivat Kumppanin vaaligallupissa talouskasvun nopeuden vaikuttavan siihen, onko pitkän aikavälin tavoite 0,7 prosenttia saavutettavissa jo vuonna 2007. He kuitenkin huomauttavat, että nykytilanteessa jo 0,4 prosentin tavoite vuodelle 2000 oli kunnianhimoinen, koska se tarkoittaisi määrärahojen lisäystä 600 miljoonalla markalla ensi vuonna.

Vihreiden puoluekokous Jyväskylässä 26.5.2002 hyväksyi liitolle uuden periaateohjelman. Siinä todetaan, että: "Kehitysyhteistyömääräraha tulee nostaa prosenttiin bruttokansantuotteesta ja vähintään 0,7 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä. Suomen tulee edistää köyhimpien maiden velkojen anteeksiantamista ja niille on ohjattava varoja koululaitoksen kehittämiseen, naisten tasa-arvoisen aseman edistämiseen ja terveydenhuollon sekä ympäristönsuojelun tehostamiseen. Kehitysyhteistyöpolitiikalla ei ole mielekästä vain korjailla muilla politiikan sektoreilla tehtyjä virheitä, vaan Suomen ja EU:n harjoittaman politiikan tulee olla johdonmukaisesti kehitysmaiden köyhien etujen mukaista."

RKP: "0,7 prosenttia vuoteen 2010 mennessä"

Ruotsalainen kansanpuolueen globalisaatiokannanotto vuodelta 1999 sanoo, että Suomen pitäisi korottaa kehitysyhteistyömäärärahansa 0,7 prosenttiin niin pian kuin mahdollista. "Finland bör så fort som möjligt uppnå FN:s mål om att 0.7 procent av BNP anslås till uhjälp. Den sk. 20/20 principen borde på internationella fora drivas kraftfullt (dvs. att u-länderna satsar 20 procent av sin budget och i-länderna 20 procent av sitt bistånd på socialsektorn). Finland bör före utgången av år 2000 inleda förhandlingar om avvecklandet av u-ländernas skulder med alla våra biståndspartners."

RKP:n työvaliokunta täsmensi helmikuussa 2002 puolueen kannattavan suunnitelmaa korottaa Suomen kehitysapu 0,7 prosenttiin BKT:stä vuoteen 2010 mennessä.

Keskusta: "edettävä määrätietoisesti 0,7 prosenttiin"

Kumppani-lehden 1/99 vaaligallupissa myös Keskusta oli sitä mieltä, että välitavoitteesta 0,4 prosenttia vuonna 2000 tuli pitää kiinni. Keskusta painotti vastauksessaan työllisyystilanteen parantamista ja arveli, että jos budjetti saadaan sen avulla tasapainotettua, "meillä on mahdollisuudet tasaiseen vauhtiin kohti YK:n vanhaa suositusta, 0,7 prosenttia BKT:stä".

Puoluekokouksen 16.6.2002 kannanotto "Koko Suomen voimavarat käyttöön" ottaa kuitenkin kantaa myös kehitysyhteistyön määrärahasoon: "Suomen tulee kehitysavun määrärahojen osalta yltää vähintään EU-maiden keskitasolle, mieluummin kuitenkin yli. Hollannin, Tanskan, Norjan ja Ruotsin kehitysavun osuudet ovat olleet jo parikymmentä vuotta YK:n määrittelemän tavoitteen yläpuolella. Suomen tulee määrätietoisesti edettävä kohti YK:n asettamaa kehitysavun tavoitetta, joka on 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta."

Kristillisdemokraatit: 0,7 prosenttia

Suomen Kristillisdemokraattien puoluekokous 26.5.2001 hyväksyi päätöksen jonka mukaan keskustelu globalisaatiosta on välttämätöntä. "Tähän kuuluu YK:n kaikinpuolinen vahvistaminen. Suomen kehitysyh-

teistyömäärärahojen nostaminen nykyisestä 0,31 prosentista YK:n tavoittelemalle tasolle 0,7 prosenttiin olisi yksi kansallinen vastaus tähän haasteeseen.

Yhtä tärkeää on kehittää reilun kaupan pelisääntöjä niin, että kehitysmaiden tuotteet pääsevät tulleitta teollisuusmaiden markkinoille.”

SKP: 0,7 prosenttia

SKP:n edustajakokouksen 19.-20.5.2001 tekemän päätöksen mukaan “kehitysyhteistyön määrärahat on nostettava seuraavan eduskuntakauden aikana YK:n suositusten mukaisesti 0,7 prosenttiin kansantuotteesta.”

Kansalaisjärjestökenttä

Kehitysyhteistyömäärärahojen romahdusmaista alasajoa vstustanut kansalaisjärjestöjen prosenttiliike lakkautti itse itsensä, kun Lipposen ykköshallitus vuonna 1996 teki poliittisen periaatepäätöksensä määrärahojen palauttamisesta YK-suositusten tasolle. Tämän jälkeen kansalaisjärjestöissä, Kepassakin, odoteltiin melko pitkään lupauksen lunastuksen alkua, ennen kuin yhteistyö alkoi taas ylittää Kepan normaalin toiminnan puitteet aivan 2000-luvun alussa.

Kepa on vuosittain seurannut kehitysyhteistyöbudjetin käsittelyä ja antanut siitä lausuntoja ja kannanottoja. Kommenttien äänenpainot ovat muuttuneet vuosi vuodelta jyrkemmiksi. Järjestöjen ydinryhmän ovat Kepan ympärillä muodostaneet SASK, Kirkon ulkomaanapu KUA, Suomen lähetyssseura SLS, YK-liitto ja osittain Suomen ylioppilaskuntienliitto SYL. Näillä järjestöillä on ollut suuri vaikutus arkkipiispa Paarman ja SAK:n puheenjohtaja Ihalaisen yhteisen vetoomuksen syntyyn ja mm. Harri Holkerin esiintymisiin.

Keväällä 2001 kerättiin lyhyessä ajassa varsin mittava ja laajapohjainen vetoamus kehitysyhteistyörahojen nostamisen puolesta. Siinä olivat mukana Kepan lisäksi kaikki paikansaajien keskusjärjestöt (SAK, STTK, Akava), MTK, kirkko, Punainen Risti, nuorisopiskelija-, nais-, ympäristö-, lastensuojelu- ja rauhanjärjestöjä, Pelastusarmeija, Partiolaiset ja Martat.

Loppukevästä 2001 kirkon järjestöt orga-

nisoivat seurakunnista postikorttikampanjan päättäjille kehitysyhteistyömäärärahojen puolesta. SASK, SYL ja YK-liitto keräsivät nimiä Paarman ja Ihalaisen vetoomuksen alle.

Tiedotusvälineet

Järjestöjen aktivoitumisen myötä ovat tiedotus ja poliittinen keskustelu kehitysyhteistyörahoista lisääntyneet. Tämä on näkynyt valtaviiran tiedotusvälineissä sekä uutisten että pääkirjoitusten kasvaneena määränä.

Käytössä ei ole tarkkaa tutkimustietoa, mutta yleissilmäyksen voi sanoa tiedotusvälineiden kääntyneen viime vuosina myönteisemmiksi kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämiselle.

Tästä ovat osoituksina mm. seuraavat otteet sanomalehtien viimeaikaisista pääkirjoituksista ja arvovaltaisista kolumneista, joita tässä raportissa ei aiemmin ole lainattu:

Helsingin Sanomat: 2001/10/09: Antti Blåfield/ Yhdestoista hetki: “Johtopäätös masentavien epäonnistumisten sarjasta ei ole, että kehitysyhteistyötä pitää vähentää. Päinvastoin, sitä pitää kasvattaa. ... Ei ole kysymys vain auttamisesta vaan myös valistuneesta itsekyydestä. Sisällissodan repimä Suomikin sen oivalsi: rauha maksaa.”

Ilkka: 2002/02/16: Eino Uusitalo/ Kiittämättömyys on maailman palkka: “Kehitysmaita on syytä auttaa, se on hyvinvointivaltioiden suoranainen velvollisuus. Välttämätöntä on kuitenkin tarkkaan miettiä missä muodossa apu annetaan ja miten valvotaan ettei apu mene väärin käsiin...Avun antaminen on iloinen asia silloin kun voiolla varma että apu menee sitä tarvitseville.”

Kaleva: 2002/03/09: Pallottelua kehitysrahoilla: “Kunhan pöly on laskeutunut, Suomen tulee asettaa selvä aikataulu, jolla YK-tavoitteeseen päästään. Koska siihen menee ainakin vuosikymmen, tarvitaan myös vähintään yksi välietappi.0,7 prosentin saavuttaminen maksaa paljon. Siksi poliitikkojen on oltava valmiita päättämään, millä hanke rahoitetaan. Muusta on oltava valmis tinkimään. Samalla on pidettävä silmällä, että kehitysr rahat menevät tarkoitettuihin kohteisiinsa ja että ne tuottavat tulosta.”

Aamulehti: 2002/03/09: Sekava aikataulu: “Keskustelu kehitysavusta saa meillä turhan usein farssimaisia piirteitä. Hyvää tarkoittavat ministerit lupaavat maailmalla kaikenlaista, ja sitten valtiovarainministeriö vetää maton alta. Rahaa ei tahdo löytyä. Näin tärkeässä asiassa pitäisi saada konsensus aikaan. On olemassa vain yksi suunta: ylöspäin. Pie-ninkin lisäponnistuksin esimerkiksi tyttöjen koulutukseen voidaan muuttaa paljon.”

HBL:2002/03/09: 24 år till FN-målet?: “Skammen har redan så länge gått på torra land I vår biståndspolitik att uttrycket inte längre kan tillgripas. Det är alldeles för svagt för att beskriva regeringens oförmåga att enas om ett tidtabell för när vår biståndsanslag skall uppnå FN-rekommendationen 0,7 procent av BNP.”

Savon Sanomat: 2002/03/09: Outoa venkoi-lua kehitysyhteistyössä: “Julkisen talouden ongelmista huolimatta Suomi on yksi maailman rikkaimmista maista. Meidän vastuumme maailman köyhistä näyttätyy suunpiek-sentänä.”

Turun Sanomat: 2002/03/10: Noloa päättämättömyyttä: “Nyt sattuu vain olemaan kyse hankkeesta, jossa maamme on jo vuosikausia kiusallisella tavalla poikennut muiden vastaavien hyvinvointivaltioiden rintamasta.”

Kainuun Sanomat: 2002/03/23:Valoa myös köyhille: Vaikka maailman köyhyyden poistamiseen on vielä pitkä matka, rikkaiden maiden kehitysapu on pitkästä ajasta kääntymässä kasvuun....Pelkkä raha ei kuitenkaan ratkaise. Onmiettävä myös kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n, Maailmanpankin sekä muiden kansainvälisten rahoittajien antamien kehityslainojen ehtoja. Ne suosivat usein yksipuolisesti lainanantajaa eivätkä ota huomioon kehitysmaiden omia tarpeita.”

Suomen Kuvalehti: 2002/06/06: Jaakko Itoniemi/ Toivo ja terrori: “On traagista, että tarvittiin syyskuun 11. päivän kaltainen kokemus herättämään ihmiset miettimään sitä, mikä syy-yhteys saattaa olla terrorismilla ja täydellisellä näköalattomuudella, jossa ei ole mitään toivoa ihmisarvoisesta elämästä....Kehitysyhteistyö on yksi niistä keinoista, joilla todellisia tuloksia saavutetaan.”

Kouvolan Sanomat: 2002/07/12: Kehitysyhteistyö saa lisää kannatusta: “On hyvin ymmärrettävää, että YK:n tehtävissä toimivien suomalaisten ja kehitysyhteistyön tehostamista koskeviin kyselyihin vastaavien kansalaisten mielestä kehitysyhteistyöhön käytettäviä varoja olisi lisättävä....Suomella ei kansainvälisen vertailun valossa ole mitään hävettävää nykyisessä kehitysyhteistyöpanoksessaan.”

Kymen Sanomat: 2002/07/13: Kehitysapuun lisää varoja: “Lama on takana ja Suomi on yksi maailman varakkaimmista maista. Vaikka nykyinen 0,34 prosentin taso ei kansainvälisessä vertailussa ole huono, olisi kohtuullista että määrärahoja voitaisiin vähitellen nostaa. Valtiontalouden liikkumavara on kuitenkin niin pieni, että YK:n suosituksen mukainen 0,7 prosentin taso ei ole realismia. Se merkit-sisi määrärahojen kaksinkertaistamista liki miljardiin euroon.”

Helsingin Sanomat: 2002/07/13: Kehitysapu myötätuulessa: “Suomalaisten asenteet ovat... selvästi muuttumassa myönteisemmiksi kehitysyhteistyölle.... [KYO:n ja Kepan] Kyselyyn vedoten [kehitysyhteistyöministeri Suv-Anne Siimes] vaati, että seuraavan hallituksen pitää nostaa kehitysyhteistyörahoja tuntuvasti. Nyt sitä ei estä ainakaan kansalaisten vastustus.”

Ilta-Sanomat: 2002/07/15: Kansalaiset lisäisivät kehitysapua: “Suomen kehitysyhteistyövarojen niukkuutta on ihmetelty mm. muissa Pohjoismaissa. Ne eivät reagoineet omiin 1990-luvun alun talousvaikeuksiinsa kehitysyhteistyöbudjettejaan pienentämällä. Nyt paine tilanteen korjaamiseen näyttää kasvavan myös kotona.”

Kristityn Vastuu: 2002/08/08: Rahaa kestävään kehitykseen: “Valtiovarainministeriön esitys valtion ensi vuoden talousarvioksi puree nilkkaan niin kotimaan köyhimpiä kuin kehitysmaiden kaikkein köyhimpiä ihmisiä. Kehitysyhteistyövarojen suunniteltu 0,348 prosentin taso kuvaa hyvin Kokoomuksen ja sosiaalidemokraattien politiikkaa. Sitä kannattaa verrata kristillisdemokraattis-vetoisen Norjan hallituksen toimiin nostaa kehitysyhteistyövarojen osuus 0,92 prosenttiin kansantuotteesta.”

Huomioita ja johtopäätöksiä

- On selvää, että tässä raportissa kuvattu viime vuosien kaltainen näytelmä ei voi jatkua. Kenelläkään ei ole siihen varaa, kaikkein vähiten poliittisilla puolueilla.
- Kaikki ainekset kehitysyhteistyön nostamispäätökselle ovat olemassa. Paineet ovat kasvaneet neljän vuoden aikana joka suunnalta.
- Asia on nostettavissa esille vaalien aikana: kehitysyhteistyö on konkreettinen globaalikysymys, jolla voi myös saada nuoria vaaliuurnille. Poliittisen selkärangan osoittaminen tässä asiassa on myös viesti aktiiviselle ja valistuneelle, mutta politiikasta vieraantuneelle nuorison osalle.
- Puolueisiin sunnattavan ryhti liikkeen tavoite on nyt saada puheet muuttumaan teoiksi.
- Tärkeintä on sitovan ja konkreettisen hallitusohjelman aikaan saaminen, siksi kaikkien puolueiden potentiaaliset hallitusneuvottelijat ovat avainhenkilöitä.

KEHITYSYHTEISTYÖN PALVELUKESKUS
SERVICECENTRALEN FÖR UTVECLINGSSAMARBETE
SERVICE CENTRE FOR DEVELOPMENT COOPERATION

Kehitysyhteistyön palvelukeskus ry Kepa on kehitysyhteistyötä tekevien ja globaaleista asioista kiinnostuneiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen yhteistyöjärjestö. Kepa on aatteellisesti, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Jäsenjärjestöjä Kepassa on yli 200.

Kepa – Servicecentralen för utvecklingsamarbete – är en paraplyorganisation för finländska medborgarorganisationer, som arbetar med utvecklingsamarbete och globala frågor. Kepa är en ideologiskt, politiskt och religiöst obunden organisation. Kepa har över 200 medlemsorganisationer.

www.kepa.fi/vaalit2003

KUVAT: HENRIK KASTENSKOV, RIISINVILJELYÄ DOMINIKAANISESSA TASAVALLASSA